

Република Северна Македонија

Министерство за одбрана

Шестмесечен брифинг за Имплементација на вториот Национален акциски план јануари-јуни 2023 година

Врска: Имплементација на втор Национален акциски план на Република Северна Македонија за имплементација на Резолуцијата на Обединетите нации 1325 „Жени, мир и безбедност“ (2020 – 2025) – стратегиска рамка

I. СТЕПЕН НА РЕАЛИЗАЦИЈА НА АКТИВНОСТИ ВО ПЕРИОДОТ ЈАНУАРИ – ЈУЛИ 2023 ГОДИНА

Врз основа на активностите проектирани од страна на задолжените институции за имплементација на вториот Национален акциски план на Република Северна Македонија за имплементација на Резолуцијата на Обединетите нации 1325 „Жени, мир и безбедност“ (2020 – 2025) – стратегиска рамка, во период од јануари до јули 2023 година реализирани се следните активности:

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОДБРАНА

Во рамки на стратегиска цел 1 – **Лидерство**, која се однесува на транспарентност при изборот, задржувањето и унапредувањето на лидерските позиции, почитувајќи го принципот на еднакви можности на жените и на мажите, се одржа прва регионална панел- дискусија на клучни лидери од Западен Балкан, организирана во месец јуни во Белград, Србија од страна на UNDP/SEESAC. Истата овозможи регионална размена на знаења и споделување информации за напредокот со агендата за родова еднаквост во министерствата за одбрана и вооружените сили во Западен Балкан. Оваа регионална панел- дискусија се надоврзува на дискусиите и иницијативите од првиот регионален состанок на родови советници и координатори одржан во март 2023 година во Будва и резултатите постигнати од 2012 година кога проектот беше инициран во партнерство со министерствата за одбрана и вооружените сили во Босна и Херцеговина, Црна Гора, Северна Македонија и Србија. Регионалната панел дискусија вклучуваше единаесет претставници/-чки од наведените земји, особено лидери кои ја завршија Програмата за родово коучинг (Gender Couch Program), како и родови советници и родови координатори во министерствата за одбрана и вооружените сили во Западен Балкан. Двајца претставници од МО земаа учество

на оваа активност.

Во рамки на стратегиска цел 2 – Вклученост, која се однесува на транспарентност и вклучување во општеството, почитувајќи го принципот на еднакви можности за жените и за мажите, беше одржан првиот регионален состанок на родови советници и родови координатори во министерствата за одбрана и вооружените сили на Западен Балкан во месец март во Будва, Црна Гора. Овој состанок имаше за цел да се разменат знаења и споделат информации за родовата еднаквост на регионално ниво, при тоа нагласувајќи ја улогата на родовите советници и родовите координатори во спроведување на Агендата за Жени, мир и безбедност. Учество земаа Офицерот за родова еднаквост во Кабинетот на НГШ на Армијата и Координаторката на РГ за имплементација на родовата перспектива во МО и Армијата.

Во рамки на стратегиска цел 3 – Олеснување, која се однесува на одржливи и ефективни услови во поддршка на различните потреби на жените и на мажите, ја истакнуваме следната активност:

Согласно потпишаниот Договор, од минатата година, за соработка помеѓу МО и ДЦАФ, во 2023г. отпочна со спроведување на процесот на родова само-проценка во МО и Армијата. Родовата само-проценка е во облик на интервјуа и фокус групи наменети за средна и висока раководна структура од Министерството и Армијата, со надворешни експерти ангажирани од страна на ДЦАФ, а за поддршка на истото во рамки на МО формирана е Работната група.

Започнат е процесот на собирањето на податоците преку алатките-интервјуа и фокус груп, а ќе се следи и дистрибуција на анкета-прашалник за родова само-проценка до поголем број на лица во МО и Армијата. Финализирање на процесот, односно анализата на податоци е проектирана да се заврши до ноември 2023 година, кога ќе се пристапи на изработка на Родов акциски план со конкретни препораки и активности за МО и Армијата, кои ќе бидат во насока на подобрување на родовата перспектива во МО и Армијата.

Во рамки на стратегиска цел 5 - Комуникација, образование и обука - Ефективна и сеопфатна комуникација, образование и обука за агендата „Жени, мир и безбедност“, евидентирани се следните позначајни активности:

-Во Министерството за одбрана и Армијата на Република Северна Македонија во континуитет се зајакнува родовата свест преку изведување на родови обуки за персонал од МО и Армијата, за таа цел во месец март беше одржан семинар за административни службеници и воени лица од МО на тема: „Родова перспектива и втор НАП на резолуција 1325. Семинарот беше реализиран во капацитетите на Министерството за одбрана - Центарот за обука „Д-р Џозеф Крузел“, истиот беше спроведена од страна на сертифицирани родови обучувачи од МО и Армијата.

Вкупно учесници во двата термини на обуката беа 32 (триесет и два), од кои 25 (дваесет и пет) или 78 % беа жени а 7 (седум) или 22 % мажи.

Семинарот придонесе учесниците/-чките подетално да ги разберат различните улоги и потреби на жените и мажите во општество, да се стекнат со знаења од областа на родовата

еднаквост, односно подигање на родовата свест како и да се запознаат со процесите на интегрирање на родовата перспектива во Министерството за одбрана и запознавање и подигање на свесноста во областа на спречување и заштита од вознемирување.

-Во насока на зајкнување и одржување на регионалната соработка а во организација на UNDP/SEESAC се одржа седмиот регионален состанок на сертифицирани родови обучувачи од Западен Балкан, во месец мај во Вршац, Србија. Регионалниот состанок имаше за цел да се разменат искуства, научени лекции и споделат добри практики за изведување на родови обуки, а воедно беше утврдена финалната верзија на on-line обука за родовата еднаквост и родовата перспектива, развиена во 3 модули, наменета за персонал од министерствата за одбрана и вооружените сили на Западен Балкан. Учество земаа 5 претставници/-чки од МО и Армијата кои се сертифицирани родови обучувачи.

- Во мај во ЦО „Д-р Џозеф Крузел“ во Министерството за одбрана, се одржа координативен состанок со претставници/-чки од задолжените институции и Работната група за координација, мониторинг и евалуација (РГ за КМиЕ) за имплементација на вториот Национален акциски план (НАП) на Република Северна Македонија за имплементација на Резолуцијата на ООН 1325 „Жени, мир и безбедност“, 2020-2025 стратегиска рамка. Состанокот имаше за цел да се сумира досегашното работење, предизвиците и препораките, процесот на изработка и доставување на Годишен извештај за реализација на активностите од оперативните планови за имплементација на вториот НАП и понатамошните претстојни активности.

- Во мај во ЦО „Д-р Џозеф Крузел“ во Министерството за одбрана, се одржа работен состанок со сертифицираните родови обучувачи од МО и Армијата, кој што имаше за цел: информирање за тековните активности и проекти кои се реализираат во Министерството и Армијата, информирање за степенот на реализација на вториот НАП за имплементација на Резолуцијата 1325 „Жени, мир и безбедност“(2020-2025) стратегиска рамка, координација и планирање на идни активности и обуки во областа на родовата еднаквост, дискусија за подобрување на планирање, организирање и изведување на родови обуки во Министерството и Армијата. Состанокот беше користен затоа што преку изнесеното се разменија искуства, научени лекции и се споделија информации помеѓу сертифицираните родови обучувачи од Министерството за одбрана и Армијата.

-Две претставнички од Министерството за одбрана (координаторката и заменик координаторката за еднакви можности на мажите и жените во МО) успешно ја завршија „Обуката за обучувачи за Родово одговорно буџетирање“ која се реализира во Ресурсниот центар за Родово одговорно креирање на политики и буџетирање, во периодот 30 мај – 01 јуни 2023г, а на покана од Министерството за труд и социјална политика.

-Во текот на месец Јуни 2023 година во општинските простории на Куманово, Република Северна Македонија се одржа родова обука под наслов „Жените и безбедноста – Подигање

на родовата свест“ за персоналот, односно штабот на СИБРИГ (SEEBRIG-South-Eastern Europe Brigade).

Обука имаше за цел да се зголеми свеста на персоналот од штабот на СИБРИГ за родовата перспектива и важноста на родовата интеграција во операциите за поддршка на мирот, но исто така за зајкнување на вештините, капацитетите и посебните компетенции на персоналот кој непосредно е вклучен во воените процеси на мултилатерално ниво.

Обуката ја изведе, односно ја реализираше регионален мобилен тренинг тим составен од сертифицирани родови обучувачи од Северна Македонија, Босна и Херцеговина и Црна Гора, а во организација и поддршка на Раквиак-Центар за безбедносна соработка, Хрватска. Директорка на обуката беше сертифициран родов обучувач од МО.

МИНИСТЕРСТВО ЗА ВНАТРЕШНИ РАБОТИ

Стратешка цел 4 - Заштита – обезбедување на ефективна и сеопфатна заштита на мажите и жените, специфична стратешка цел 4.1: Воспоставување сервиси за унапредување на заштитата на жртвите на родово- базирано насилство и на жртвите на семејно насилство: Рокот за реализација на активноста по оваа стратешка цел е изминат (временска рамка 2020-2023 година) и за истата се спроведени сите подготвителни активности опишани во претходните извештаи.

Напомена: Реализацијата на оваа стратешка цел и предвидените активности ќе се одвиваат во континуитет и во рамките на буџетските можности и утврдени приоритети на МВР.

Специфична стратешка цел 4.2: Превенција на родово базирано насилство и семејно насилство:

- Спроведена е обука во рамки на проект: „ Едукација на програма за родово базирано насилство врз жени“. Оваа обука ја имаат поминато вкупно 4 полициски службеници од кои 1 е маж и 3 се жени.

- Спроведена е обука на тема: „Напредно интервјуирање на жртви за семејно насилство и насилство од интимни партнери“. Оваа обука ја имаат поминато вкупно 6 полициски службеници од кои 4 се мажи и 2 се жени.

Специфична стратешка цел 4.3: Зголемена транспарентност во насока на превенција на родово базирано и семејно насилство:

- Во извештајниот период претставници од МВР од организациските единици: ЕСПСКК, ОКП, СВР „Скопје“ и Центар за обука учествуваа на обука за обучувачи за спроведување на почетна и континуирана едукација за родово-базирано насилство врз жените и семејно насилство. Во организација на Министерство за труд и социјална политика.

- Во извештајниот период претставник од МВР учествуваше на работен состанок на мулти

секторското тело против родово базирано и семејно насилство во Струмица, на кој како тема на дискусија се наметнала потребата од изменување и дополнување на Кривичниот законик и протоколите за меѓу секторска соработка.

- На web страницата на МВР објавен Годишниот извештај за 2022 година на органите на државната управа за напредокот на состојбата на еднакви можности за жените и мажите, бр.08-34693/1 од 29.03.2023 година.

- На web страницата на МВР објавен Извештај на МВР за родово одговорно буџетирање за 2022 година, бр.08-28793 од 14.03.2023 година.

- На web страницата на МВР објавена Стратегијата за родова еднаквост 2022-2027 година.

Стратешка цел 5 - Комуникација, образование и обука - Ефективна и сеопфатна комуникација, образование и обука за агендата „Жени, мир и безбедност“, специфична стратешка цел 5.2: Зајакнување на капацитетите на персоналот непосредно вклучен во имплементација на Вториот НАП за Резолуцијата на ОН 1325 Жени, мир и безбедност:

- Во организација и соработка со Министерството за одбрана одржан координативен состанок со претставници од задолжените институции и Работната група за координација, мониторинг и евалуација за имплементација на НАП на Република Северна Македонија за имплементација на Резолуцијата на ООН 1325 „Жени, мир и безбедност“, 2020-2025 стратешиска рамка.

Друго

- Во извештајниот период претставници од МВР земаа учество на вкупно три тркалезни маси на тема: *„Имплементација на законските решенија за проблемот на семејното и родово базирано насилство како и подобрување на меѓу секторската соработка,,“* организирани од страна на Националниот совет за родово рамноправност -НСРР, со цел да се извлечат заклучоци и да се дадат препораки за меѓу секторската соработка, како и за подобрување и унапредување на заштитата на жртвите на родово базирано и семејно насилство.

МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРУД И СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА

Во рамки на стратешка цел 2-Вклученост, специфична стратешка цел 2.1-подобрување на нормативната рамка за еднаквите можности и условите за родово одговорно буџетирање (РОБ):

Во рамките на проектот „Унапредување на институционализацијата на РОБ преку систематска интеграција на родовата перспектива во стратешкото планирање и програмирање на владините институции во Северна Македонија“ има организирано три модули на обуки и тоа: Основна обука за род и родови концепти, Напредна обука за РОБ и Основи на родово анализа. На обуката беа претставници од сектор финансии и

координаторите/ките за еднакви можности на жените и мажите од Агенција за поттикнување на развој на земјоделство, Агенција за финансиска поддршка во земјоделството и рурален развој, Државна изборна комисија, Државен архив на РСМ, Агенција за катастар на недвижности, Агенција за аудио аудиовизуелни медиумски услуги Центар за управување со кризи, Центар за стручно образование и обука Управа за извршување на санкции, Институт за Јавно здравје на РСМ. Вкупно беа обучени 40 лица.

Исто така се реализира и обука за обучувачи на која учествуваа 20 преставници од институции и МТСП.

Во рамки на стратешка цел 3-Олеснување, специфична стратешка цел 3.1-нормативно уредување за спречување на родово базирано насилство: Усвоен од страна на Влада на Република Северна Македонија Протоколот за меѓусебна соработка на надлежни субјекти за превземање мерки за превенција, спречување и заштита од насилство врз жените и семејно насилство.

Во рамки на стратешка цел 4-Заштита, специфична стратешка цел 4.1-заштита на лица жртви на трговија со луѓе, спроведена е обука за здравствени работници за проактивна идентификација и упатување на жртви на трговија со луѓе.

МИНИСТЕРСТВО ЗА ПРАВДА

Во однос на стратешка цел 4-Заштита:

Специфична стратешка цел 1.1: Обезбедување на заштита и надоместок на жртви на кривични дела со насилство: 1.1.1. Усогласување на домашното законодавство со меѓународните стандарди за жртвите на кривични дела преку обезбедување на право на материјална и нематеријална штета од државен фонд. Во постапка на конституирање е Комисија за паричен надоместок на жртви од кривично дело со насилство.

Специфична стратешка цел 1.2:

Анализирана и ревидирана правна рамка на одредбите кои го регулираат насилството врз жените:

-1.2.1.Превенција на насилството врз жените преку обезбедување поефикасни правни инструменти. Во подготовка е Годишниот извештај за примена на Законот за бесплатна правна помош за 2022 година.

-1.2.2.Градење на капацитети и подигната свест за практична примена на одредбите од Истанбулската Конвенција. Активноста ќе се реализира во втората половина на 2023 година.

Во однос на стратешка цел 5 - Комуникација, образование и обука:

-Специфична стратешка цел 1.1: Подигање на степенот на знаење за имплементација на Резолуцијата 13/25: 1.1.1. Поттикнување и размена на искуства за спроведување на Резолуцијата 13/25 на меѓународно, регионално и национално ниво. Активноста ќе се реализира во втората половина на 2023 година.

ЦЕНТАР ЗА УПРАВУВАЊЕ СО КРИЗИ

Анализа на транспарентно вклучување во општеството, почитувајќи го принципот на еднакви можности за жените и мажите

Во Центарот за управување со кризи се овозможени услови за транспарентно и еднакво опкружување на жените и мажите. Именуваните координатор и заменик координатор за еднакви можности, се еден маж и една жена, истите се координираат во изготвување на анализа и извештаи за работа во кризна состојба да присуствуваат во подготвувањето и извршувањето во врска со превенција и справување со кризна состојба.

Прилагодување и зголемување на инфраструктурните капацитети на ЦУК согласно потребите

Центарот за управување со кризи има прилагодена инфраструктура согласно потребите на вработените. Се донесени и реализирани планови за инфраструктурни родови прилагодувања како и обезбедени постојани финансиски средства за родово унапредување, односно се реализирани поголем дел на градежни активности-реконструкција на објекти во ЦУК.

Заштита на жената и ранливите групи во РСМ во ЦУК посредно преку СУК

Во Центарот за управување со кризи, врз основа на неговите законски надлежности, се предвидени и безбедносни мерки за жените и другите ранливи категории особено при појава на кризи и кризни состојби. Воедно, во новиот Секторот за итни повици 112, која е надлежно за примање на повици за итни состојби и нивна координација е предвидено да во секоја група на оператори за примање повици да има најмалку една жена- оператор, која е надлежна за примање на итните повици.

Подигање на значењето за имплементација на резолуцијата на ООН 1325 – „Жени, мир и безбедност“

Во обуката „Родова еднаквост“ која беше организирана од МТСП, присуствуваа координаторот и заменик координаторот за родова еднаквост во ЦУК, во обуката беа опфатени следните теми: Основна обука за род, родова еднаквост и воведување на родова перспектива во јавните политики. Обуката се реализираше од 06-07 март 2023 година во Ресурсниот центар за родово одговорно креирање на политики и буџетирање.

Две претставнички беа дел од состанокот на тема „Координација и имплементација на Вториот НАП“, на кој се дискутираше за годишниот извештај и понатамошните активности. Состанокот

се одржа на 25 мај 2023 година во Центарот за обука “Д-р Џозеф Крузел”, касарна “Гоце Делчев” Скопје- Република Северна Македонија.

II. ЗАКЛУЧОК

Освен горе наведените институции, останатите чинители кои се номинирани како задолжени институции за имплементација на вториот НАП на Република Северна Македонија за Резолуцијата на Обединетите нации 1325 „Жени, мир и безбедност“ (2020 – 2025) – стратегиска рамка, не доставија шестмесечни извештаи/брифинзи за реализирани активности во наведениот период, иако динамиката за известување е дефинирана во вториот НАП, дополнително договорено на координативен состанок во мај 2023г., како и електронски побарано од секоја институција.

КООРДИНАТОРКА
на Работна група за координација,
мониторинг и евалуација на втор НАП

полковник Антониела Станковска-
Будимир